

**Aen-Merckingen Van Den Eerw. P. Cornelius Hazart,
Priester der Societeyt Jesv.**

Hazard, Cornelius

Antwerpen, 1662

Ydele uyt-vlucht van Partije.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71393](#)

stoel (van Roomen) sijn uytgegeven: Indien de selve
brieven, Opate, uwe heylicheyt noch niet ter hand ge-
comen en zijo, vvy hebben se u doen senden.

Wat sal Partijē segghen van dese authoziteyt/
dat de Pausen van Roomen, in die tijden / haren
brieven/in de welcke zy de ketters Pelagium, en-
de Cælestium verdoemden/ ghesonden hebben aan
alle de Bisshoppen in t'gemeen? is dit niet een
teeken van meerder authoziteyt boven alle de au-
dere Bisshoppen?

Hier staet oock wel te bemercken dat Augusti-
nus meer als op twintich verscheden plaetsen
den stoel van Roomen, noemt den Apostolischen
stoel; waerom dien stoel/meer soo ghenoemt/als
de stoelen van Antiochien, Alexandrien, ende Jerusa-
lem?

Ten derden seght Augustinus Epist. 162. Dat het
Prijsdom vanden Apostolischen stoel in Roomse
Kercke altijd ghefloreert heeft.

Ydele uyt-vlucht van Partijē.

Dominus Cabeljau in sijn Memory-boeck Part. I.
pag. 387. soeket met verscheden redenen dese
leste sprenkle Augustini, om verre te stooten/ seg-
gende.

Voor eerst: Wilt Augustinus hiermede te kennen ghe-
ven, dat by den Roomschē stoel de heerschappijē was
over alle andere stoelen? dit en blijkt niet.

Doeght nu alle de voorgaende sprencken van
Augustinus samen/ende het sal a dadelijk blijken/
Want hy noemt het een Prijsdom: wat is dit: dat is
soo hy seght Lib. 1 contra duas Ep. Pelag c. 1 Een hooger
presidentie als andere, dat is/soo hy spreeckt in't sel-
ve boek / een officie 'welck met meerder verheven-
heydt uytsteect, boven alle de andere bisdommen: dat
is / dat sy aen alle de Bisshoppen in't ghemeyn
hare brieven sonden / met de welcke sy de ketters
verdoemt hadde/soo hy seght Epist. 151. dat is/een
officie/

officie/soo hy spreekt Epist. 162. ad Episcopos Donatistarum
het welck den Paus Melchiades bedienende / heeft
sijn authoziteyt geroont over d'andere Bischoopen /
wanneer hy ghestelt/ende begheert heeft/
dat soo wanneer daer twee Bischoopen, door twist ende
tweedracht op de selve plaetse ghestelt waren , dat dien
soude bevestigt worden , die den eersten gheordineert
was,ende dat men den anderen soude voorseen van een
andere ghemeynte, om die te regeren ; Waerom Augustinus
den selven Melchiades noemt / den vader van't
Christelijck volck.

Siet nu Domine Cabeljau, oft dit Prinsdom, van't
welck Augustinus hier spreekt/gheene heerschap-
pje medebracht over alle andere Stoelen.

Derhalven soo noemt Augustinus dit Prinsdom,
het Prinsdom vanden Apostolijken Stoel. waerom dit
meer / ende soo menighmael ghesepdt vanden
Stoel van Roomen ? hoe en heeft hy nopt desen
rijtel ghegheven / soo besonderlijck/aen andere
Stoelen?

D. Cabeljau stelt hier teghen/ ten tweeden een an-
dere spreukte Augustini ghetrocken uyt sijn twee-
de boeket de peccat. merit. & remiss. cap. 13. daer hy seght
dat Paulus verkreghen heeft het Prinsdom van soo
groot een Apostelschap.

Maer dit endoer hier ter sake niet/de wylle het
seker is dat alle d'Apostelen Princen zijn ghe-
weest vande H. Kercke.

Maer de questie is/ waerom dat Augustinus het
Prinsdom vanden Apostolijken Stoel , besonderlijck toe-
schrijft aan den stoel van Roomen, ende niet aan
andere stoelen/die oock vande Apostelen afqua-
men?

Theodoreetus , seght D. Cabeljau , ten derden lib. 4. de
haren sept/ dat Nestorius verkreghen heeft het Prin-
sdom des Bisdoms van Constantinopelen.

Maer Theodoreetus en noemt dat niet / het Prin-
sdom van den Apostolijken stoel.

Ten anderden is het ongherijnt uyt dese eens-
ge spreukte Theodoreti te willen verklaren den sin

Au-

Augustini : D. Cabeljau moest bewijzen dat Augustinus, selve / opt de andere Bisdommen den naem heeft ghegeven van Prinsdom, jaē van Prinsdom vande Apostolijcken stoel.

Dooders / dat my D. Cabeljau eeng segghe / of den stoel van Constantinopelen, daer nopt Apostel hadde gheseten / den stoel ende Prinsdom was vande heele gantsche werelt?

Hij en sal my dit brypten twijfelen / niet toestemmen: hoe dan gemaeckt met Theodoretus, die desen voorzyden stoel daer hooz hout: in dier voeghen dat Theodoretus niet te breden is / niet met den stoel van Constantinopelen te noemen een Prinsdom, maer oock het Prinsdom vande heele gantsche werelt; niet wat recht: op wat fondament / gheuericht selbe in dien stoel nopt Apostel hadde gheseten? soo dat in desen de authoziteyt van Theodoretus niet en kan ghedenken / ten zy dat my D. Cabeljau wil toestemmen / dat het t' gheboelen der ouden was / datter een stoel in de Kercke moet wesen / die de overhandt / ende princelycke macht hadde over alle de stoelen vande heele gantsche werelt: waerom dan niet liever met Augustino ghehouden / ende uit Prinsdom toegheschreven aen den stoel van Roomen, afkomende vande Apostel Petrus, soo Augustinus meermael seght / ende van sulcke eene authoziteyt / dat de Pausen van Roomen, hare brieven sonden / aen alle de Bisschoppen des werelts / wanneer sy pmant als ketter verdoemt hadden: jaē soo Possidonus seght in t' leuen van Augustinus Cap. 18. sorghe dzrogen vande Africaensche Kercken soo in het Oosten / als Westen / wanneer sy aen de selve schreven / dat de Pelagianen, van alle Catholijcken / hooz ketters moesten ggehouden werden: waer over oock de Concilien van Afriken ghesonden hebben naer Roomen tot de Pausen Innoc. en Zozymus, versoeckende dat sy de selve ketters / door het Catholijck geloobe souden versaecken / en verdoemt.

Sijn

Hijn dit niet altemael klare teekenen vande
authoriteyt des stoelz van Roomen hoven alle
de andere ? verholgens dat de spreuke Theodoreti
hier niet en kan ghelden?

Wp houdent dan hier wederom met Augusti-
nus teghen de leeringe van Partje, ende de opwo-
plingen van D. Cabeljau.

Alle de andere argumenten die D. Cabeljau
deurgaeng in sijn Memory boeck voorstelt teghen
Vekiti, om de opperste authoriteyt vande Pausen
van Roomen om verre te sto ten / sal hy hy Bellar-
minus, wiens redenen hy of niet/of seet soberlyck
aentraecht wederlept vinden.

Hy sal my derhalven belieben te seggen/wat dit
te bediede heeft/dat twee en sessich Bisshoppen/
allegaert in t' besonder up gedrukt met hare pa-
men/gheschreven hebben up't het Concilium Mile-
vitanum aen den Paus Innocentius , over de ket-
rhe der Pelagianen , hem aenspreekende niet dese
woorden: Dit te kennen gevende aan uw Apostolijsk
ghemoet, en moeten wy niet vele woorden gheb uyc-
ken, noch eene so groote godlooscheyt niet hooch op-
setten;ghemerckt dat sy u buyten twijfель so beweghen,
dat ghy niet en cont dissimuleren van haer te heteren, op
dat sy niet voorder verbreyt worden , ende vele besmer-
ten, ofte, om beter te segghen, vermoorden, als sy onder
den naem Christi, vande gracie Christi gantschelyck ver-
vreden. Dit hebben wy gheschreven u't het Concilie
van Numidien, daevolgende onse mede bisshoppen van
de Kercke, ende Provincie van Carthaghen, de weleke wy
bevonden van d' se sake gheschreven te hebben aen den
Apostolijsken stoel, dien ghy salichlich verlicht. Ep. 92.
Concilij Milevitani ad Innocent. Papam.

Nu de woorden van acht en sessich Bisshop-
pen up't het Concilie van Carthaghen aen den sel-
ven Paus/lipden aldus: Dit hebben wy, Mijo heer
heylich broeder, aen uwe liefde willen te kennen gheven,
op dat oock de authoriteyt vande Apostolijsken stoel
soude comen by de statuten van onse kleynicheyt, om te
beweieren de salicheyt van vele , ende te verbeteren de
boosheyt

Waerom supst gheschreven naer Roomen?
waerom niet naer Antiochien, ofte Alexandrien,
baer den eersten Bisschop een Apostel gheweest
was/soo wel als te Roomen? etc.

H E T VII. C A P I T T E L.

Van de authoriteyt der H.H. Out-
Vaderen.

AEngaende dese materie komt de Goom-
sche Kercke over een / met het ghevoelen
van Augustinus in dese volghende stuc-
ken.

Het eerste, dat de authoziteyt vande Out-vad-
erg ghewichtich is och om de ketterijen te
stutten.

Het tweede, dat de verklaringhe bande Schrif-
ture moet ghehaelt warden vande Out-vad-
erg.

Het derde dat de Out-vaderg rechtsinnighe-
techters sijn in de verschillen der Naekomelin-
ghen.

Het vierde dat het Christelijck volck toe-
staet te volghen de authoziteyt vande Da-
verg.

Het vijfde dat de ketterg/ indien sy ghenezen
willen warden / moeten wederkeeren tot het
gheloof/ en religie der Out-vaderen.

Laet ons Augustinum van elck stuck in t' be-
sonder hoorzen spreken Wat het eerste stuck he-
langht/daer van spreecth sy lib. 2. contra Julian sub si-
num.

Wy hebben sept sy / hier voorghestelt een groote
menigte van Heyligen, die voor ons Bisschoppen ghe-
weest